

Sygn. akt V ACa 712/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Bogdan Świerczakowski

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SO del. Elżbieta Wiatrzyk-Wojciechowska

Protokolant: Małgorzata Szmit

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. R.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt II C 1007/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że:

a) w punkcie drugim zasądza od Skarbu Państwa – Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz J. R. dalszą kwotę 12 000 (dwanaście tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 10 maja 2017 r. do dnia zapłaty;

b) w punkcie trzecim kwotę 354 zł (trzysta pięćdziesiąt cztery złote) zastępuje kwotą 383,64 zł (trzysta osiemdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt cztery grosze);

c) w punkcie piątym kwotę 4967,17 zł (cztery tysiące dziewięćset sześćdziesiąt siedem złotych siedemnaście groszy) zastępuje kwotą 3985,03 zł (trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt pięć złotych trzy grosze);

d) w punkcie szóstym kwotę 4910 zł (cztery tysiące dziewięćset dziesięć złotych) zastępuje kwotą 5321,12 zł (pięć tysięcy trzysta dwadzieścia jeden złotych dwanaście groszy);

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nakazuje ściągnąć od J. R. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 3861,21 zł (trzy tysiące osiemset sześćdziesiąt jeden złotych dwadzieścia jeden groszy) tytułem niewiszczonej opłaty od apelacji z roszczenia zasądzonego w punkcie pierwszym wyroku;

IV. przyznaje adwokatowi P. W. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem nieuiszczonej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

V. zasądza od J. R. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3560,35 zł (trzy tysiące pięćset sześćdziesiąt złotych trzydzieści pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Elżbieta Wiatrzyk-Wojciechowska Bogdan Świerczakowski Ewa Kaniok

Sygn. akt V ACa 712/19

UZASADNIENIE

J. R. wniosła przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Skarbu Państwa i Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozew, którego żądanie sformułowała jako „ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkodę wyrażającą się w utracie osiąganego przez powódkę wynagrodzenia ze stosunku pracy w związku z wydaniem aktu niekonstytucyjnego, to jest ustawy z 16 grudnia 2010 r. art. 103a”. Wniosła także o zasądzenie od pozwanego kwoty 254.300 zł wraz z odsetkami od lipca 2012 r. do dnia zapłaty. Wskazała, że na powyższą kwotę składają się: utracone zarobki netto za okres od 1 lipca 2012 r. do 1 lipca 2016 r. (pensja netto w kwocie 4.200 zł pomnożona przez 48 miesięcy, czyli 201.600 zł), podatek dochodowy w kwocie 36.200 zł, utracone korzyści z prawa do podniesienia emerytury z tytułu wysługi lat to jest 4.500 zł oraz utracone uprawnienia do otrzymania nagrody jubileuszowej za 35 lat pracy, to jest 12 tysięcy brutto, wniosła także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu i zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powódka podała, że dochodzi naprawienia szkody, jakiej doznała poprzez utratę wynagrodzenia ze stosunku pracy na skutek wejścia w życie niekonstytucyjnej ustawy z 16 grudnia 2010 r. art. 103a o zmianach uprawnień do emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pod rządami tego przepisu powódka została pozbawiona prawa do nabytego w poprzednim stanie prawnym jednoczesnego pobierania dwóch świadczeń: emerytury z ZUS i wynagrodzenia ze stosunku pracy.

Powódka podkreśliła, że zależało jej na łączeniu emerytury z pensją. Uważa, że zastosowano wobec niej przymus ustawowy, nakazujący wybierać między dochodami z pracy a emeryturą. Szkada wynika ze zdarzenia, którym było wejście w życie i stosowanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych niekonstytucyjnych przepisów, które miały związek przyczynowy z rozwiązaniem umowy o pracę.

Skarb Państwa – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu.

W ocenie pozwanego powódka nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrażającą się w utracie osiąganego przez nią wynagrodzenia ze stosunku pracy, zgłosiła bowiem dalej idące roszczenie, w konsekwencji czego żądanie ustalenia odpowiedzialności winno podlegać oddaleniu.

W ocenie Skarbu Państwa powódka nie wykazała przesłanek, które uzasadniałyby zaistnienie odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanego. Rezygnacja ze świadczenia pracy w Sądzie Rejonowym w G. była konsekwencją jej własnej decyzji. Potencjalne wynagrodzenie, jakie powódka otrzymywałaby kontynuując zatrudnienie nie może być traktowane jako szkoda.

Ustawodawca nie zobowiązał powódki do wypowiedzenia dotychczasowego stosunku pracy. Obawy powódki dotyczące hipotetycznej utraty przez nią uprawnień emerytalnych i wypowiedzenie w ich konsekwencji umowy o pracę w żaden sposób nie przesądzają o zaistnieniu związku pomiędzy wydaniem niekonstytucyjnej normy prawnej a rozwiązaniem przez powódkę stosunku pracy.

Niezgodność z Konstytucją stwierdzona w wyroku z 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 nie dotyczyła problemu zawieszenia świadczeń emerytalnych w przypadku nierozwiązania stosunku pracy.

W odniesieniu do żądania zapłaty odsetek pozwany wskazał, że powódka nie wykazała zasadności dat, od których dochodzi ich zasądzenia.

Pozwany zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych w pozwie. W ocenie pozwanego do przedawnienia doszło 22 listopada 2015 r., po upływie trzyletniego terminu przedawnienia liczonego od momentu, w którym powódka dowiedziała się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

W piśmie z 28 listopada 2017 r. powódka sprecyzowała, że nie wniosła pozwu o ustalenie, ale o zapłatę, nadto wskazała, iż domaga się odsetek ustawowych od 1 lipca 2012 r.

Powódka wskazała, że na jej roszczenie składa się kwota 201.600 zł jako iloczyn 48 miesięcy i wynagrodzenia w kwocie 4.200 zł. Doliczyła kwotę 36.200 zł podatku dochodowego. Podała, że w 2013 r. nabyłaby prawo do nagrody jubileuszowej w wysokości 12.000 zł po 35 latach pracy.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2019 roku, Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym zasądził od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz J. R. kwotę 150.598,40 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 10 maja 2017 r. do dnia zapłaty; w punkcie drugim oddali powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie trzecim zasądził od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz J. R. kwotę 354,00 złote tytułem zwrotu kosztów procesu; w punkcie czwartym przyznał adwokatowi P. W. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce w kwocie 8.322,05 złote i nakazał wypłacić kasie Sądu Okręgowego w Warszawie z sum Skarbu Państwa; w punkcie piątym nakazał pobrać od J. R. na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.967,17 złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu i zarządził ściąganie tej kwoty z roszczenia zasądzonego w punkcie 1 wyroku; w punkcie szóstym nakazał pobrać od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.910,00 złotych tytułem nieuiszczonego wydatku.

Z ustaleń faktycznych jakie legły u podstaw tego rozstrzygnięcia wynika, że J. R., urodzona (...), zatrudniona była w Sądzie Rejonowym w G. od 1 lutego 1978 r. do 30 czerwca 2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia wykonywała pracę kuratora stażysty, kuratora zawodowego, starszego kuratora i kuratora specjalisty. Korzystała z urlopu bezpłatnego od 1 września 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Dobrze wywiązywała się z obowiązków służbowych kuratora i była zadowolona ze swojej pracy. Praca J. R. w ramach sprawozdania z wizytacji Zespołu (...) wykonującego orzeczenia w sprawach (...) Sądu Rejonowego w G. z 19 lipca 2011 r. oceniona została pozytywnie.

Sąd ustalił, że w decyzji z 17 marca 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał J. R. emeryturę od 1 marca 2009 r. Wysokość świadczenia wyniosła 2.796,93 zł. J. R. pobierała emeryturę i kontynuowała stosunek pracy.

J. R. w marcu 2001 r. została pisemnie zawiadomiona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o wejściu w życie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jego konsekwencjach w postaci zawieszenia prawa do emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. J. R. dotychczas nie zamierzała zakończyć pracy w charakterze kuratora sądowego. Licząc na ponowne zatrudnienie na tym samym stanowisku, podjęła decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy. W związku z przejściem na wcześniejszą emeryturę od 1 lipca 2011 r. wniosła do Prezesa Sądu Okręgowego o rozwiązanie stosunku pracy z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia to jest od 1 kwietnia 2011 r. do 30 czerwca 2011 r. Składając pismo była przekonana, że zostanie ponownie zatrudniona na swoim stanowisku. Ostatnie wynagrodzenie J. R. w charakterze kuratora sądowego wynosiło 4.200 zł netto.

W piśmie z 5 czerwca 2011 r. do Prezesa Sądu Okręgowego w G. J. R. wniosła o wycofanie wniosku dotyczącego przejścia na wcześniejszą emeryturę lub zatrudnienie jej od 2 lipca 2011 r. na okres nie krótszy niż 5 lat.

W odpowiedzi Prezes Sądu Okręgowego w G. poinformował, że nie wyraża zgody na dalsze zatrudnienie J. R. po 30 czerwca 2012 r. oraz na anulowanie pisma z 5 kwietnia 2011 r. odnośnie rozwiązania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę.

W piśmie z 22 marca 2012 r. J. R. zwróciła się do kuratora okręgowego dla dorosłych o przedłużenie umowy o pracę lub w ramach zastępstwa.

Kurator Okręgowy Sądu Okręgowego w G. poinformował, że nie jest możliwe przedłużenie stosunku pracy poza 30 czerwca 2012 r., gdyż zostały podjęte stosowne decyzje kadrowe, których nie można zmienić. Nie jest także możliwe zatrudnienie na zwolniony etat w innym sądzie rejonowym, ponieważ w tym przypadku zostały zabezpieczone środki na wynagrodzenie na poziomie aplikanta kuratorskiego. Brak też potencjalnej możliwości zatrudnienia na zastępstwo.

W okresie od 2 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012 r. J. R. zatrudniona była w Sądzie Rejonowym w G. jako kurator specjalista z wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 4.309,80 zł, dodatkiem terenowym 50% oraz dodatkiem za wysługę lat 20% wynagrodzenia zasadniczego.

J. R. wniosła pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej o zapłatę. W zarządzeniu z 27 maja 2015 r. przewodniczący zwrócił pozew.

J. R. wniosła pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej o ustalenie. W zarządzeniu z 25 sierpnia 2016 r. przewodniczący zwrócił pozew.

W wyroku z 22 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku po rozpoznaniu sprawy z powództwa J. R. przeciwko Sądowi Okręgowemu w G., Sądowi Rejonowemu w G. o przywrócenie do pracy oddalił powództwo.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów, w tym akt spraw: prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Gdańsku-Południe o sygnaturze VI P 201/14, prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Gdańsku o sygnaturze XV C 999/15 oraz prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Gdańsku o sygnaturze I C 312/15, a także na podstawie dowodu z przesłuchania powódki oraz świadków.

Sąd Okręgowy wskazał, że jako podstawę prawną żądania powódki należało przyjąć art. 417¹ § 1 k.c.

Powołany przepis uzależnia możliwość dochodzenia przed sądem powszechnym, w drodze postępowania cywilnego, naprawienia poniesionej przez poszkodowanego szkody, od stwierdzenia w innym postępowaniu niezgodności dokonanej czynności konwencjonalnej z konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Sąd I instancji w pierwszej kolejności wskazał na przepis art. 103a, który w dniu 01 stycznia 2011 r., na mocy art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 z późn. zm.), został wprowadzony do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227). Zgodnie z powołanym przepisem, prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Wprowadzona regulacja miała ten skutek, że po okresie od dnia 08 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., w którym ustawodawca nie stawiał żadnych przeszkód przed nieograniczonym i w pełnej wysokości łącznym pobieraniem dwóch świadczeń (z pracy i ubezpieczeń społecznych) – powrócono do właściwej konstrukcji ryzyka emerytalnego, uzależniając realizację uprawnień emerytalnych od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy.

W wyroku z 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 38 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r. jest niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jako niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji (sygn. akt II K 2/12).

J. R. nabyła prawo do emerytury od 1 marca 2009 r., natomiast stosunek pracy pomiędzy nią a Sądem Rejonowym w G. został rozwiązany 30 czerwca 2011 r.

Powoływana regulacja spowodowała, że powódka została zmuszona do wyboru czy nadal pozostawać w stosunku pracy jako kurator sądowy w Sądzie Rejonowym w G., czy zrezygnować z niego i pobierać świadczenie emerytalne. Zrezygnowała ze świadczenia ze stosunku pracy, powódka wybrała pobieranie emerytury, licząc na ponowne zatrudnienie, aby zachować oba świadczenia.

W ocenie Sądu zostały spełnione przesłanki zastosowania art. 417¹ § 1 k.c, gdyż zachodzi związek przyczynowy pomiędzy bezprawiem legislacyjnym a szkodą powódki polegającą na utracie wynagrodzenia oraz innych świadczeń pieniężnych związanych z zatrudnieniem. Gdyby do porządku prawnego nie prowadzono norm powołanej ustawy, zakwestionowanych następnie przez Trybunał Konstytucyjny – powódka nie złożyłaby oświadczenia o rozwiązaniu s stosunku pracy.

Wbrew także twierdzeniem pozwanego, praca powódki, doświadczonego kuratora zawodowego, oceniana była pozytywnie. Nie było istotnych zastrzeżeń co do sposobu wykonywania obowiązków, zatem nie istniały podstawy do wypowiedzenia J. R. stosunku pracy. Mogła zatem kontynuować zatrudnienie do lipca 2016 r. a także i dłużej. Nic nie wskazuje by nie pozwalały jej na to stan zdrowia lub brak sił.

Sąd miał na względzie normę art. 27 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, w brzmieniu do 31 grudnia 2012 r, który stanowił, iż rozwiązanie stosunku pracy z kuratorem zawodowym może nastąpić, w drodze wypowiedzenia, w razie: otrzymania negatywnej oceny pracy, potwierdzonej ponowną taką oceną, która nie może być dokonana wcześniej niż po upływie 4 miesięcy, likwidacji sądu lub jego reorganizacji, jeżeli nie jest możliwe przeniesienie kuratora na inne stanowisko w tym samym okręgu, trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, jeżeli nie ma możliwości przeniesienia kuratora do innej pracy, odpowiedniej do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy kurator odmawia przejścia do takiej pracy lub nabycia prawa do emerytury. Ostania z przesłanek, obowiązująca do końca 2012 r. nie pozwala przyjąć, by wobec powódki miało zostać dokonane wypowiedzenie stosunku pracy. Nabycie praw emerytalnych nie oznacza nieprzydatności pracownika, do pracy.

W konsekwencji Sąd I instancji podzielił argumenty powódki i uznał, że należy jej się naprawienie wynikłej z zaistniałej sytuacji szkody, jednakże nie w wymiarze wskazanym w pozwie.

Roszczenie odszkodowawcze zgłoszone przez powódkę objęte jest trzyletnim terminem przedawnienia zgodnie z art. 442¹. § 1 k.p.c. Początek wymagalności roszczenia przypada, w ocenie Sądu, na dzień 22 listopada 2012 r. tj. opublikowania powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. w Dzienniku Ustaw (z 2012 r. nr 1285). Przy czym szkoda zgłoszona przez powódkę ma charakter kroczący – tj. następowało zwiększenie jej wymiaru z każdym kolejnym miesiącem, w którym nie uzyskiwała ona wynagrodzenia za pracę.

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia, co do części dochodzonej kwoty za okres sprzed 19 grudnia 2013 r. Powódka dopiero 19 grudnia 2016 r. skutecznie wniosła pozew do tutejszego Sądu. Od 2014 r. i w 2015 r. składała pozwy do Sądu Rejonowego oraz Sądu Okręgowego w Gdańsku zatem była świadoma swoich praw. Wobec zwrotu pozwu w sprawach Sądu Okręgowego w Gdańsku tj. o sygn. akt I C 312/15 i XV C 999/15, czynności powódki zgodnie art. 130 § 2 k.p.c. nie wywołały żadnych skutków. Z uwagi na powyższe,

roszczenie obejmujące wynagrodzenie ze stosunku pracy za okres od lipca 2012 r. do 18 grudnia 2013 r. należy uznać za przedawnione. Z tych względów przedawnienie obejmuje także korzyść w postaci nagrody jubileuszowej za 35-lecie pracy, którą powódka otrzymałaby w lutym 2013 r. zgodnie z art. 19 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych.

Sąd nie uwzględnił też żądania powódki w zakresie 4.500 zł podniesienia kwoty emerytury z tytułu wysługi lat jako niewykazanego elementu szkody.

Sąd uznał, że zasadne jest powiększenie kwoty o pozycję wskazaną w punkcie 1 b pozwu odpowiadającą podatkowi dochodowemu, gdyż powódka utraciła wynagrodzenie brutto. Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 punkt 3b Ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolne od podatku dochodowego nie są odszkodowania dotyczące korzyści, które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, a taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż jej przedmiotem jest utracone wynagrodzenia za pracę. Powódka zatem będzie zobowiązana zapłacić podatek od zasądzonej kwoty, zatem w celu pełnego zrekompensowania szkody do kwoty 4.200 netto należało doliczyć 18% stawkę podatku dochodowego.

W konsekwencji Sąd I instancji ocenił, że powództwo podlegało uwzględnieniu w zakresie utraconego wynagrodzenia za pracę za okres od 19 grudnia 2013 r. go 30 czerwca 2016 r. tj. 127625,76 zł (135,48 zł jako utracony zarobek dzienny (4200/31) X 12 dni w 2013 r. +30 miesięcy X 4200) powiększone o 18 % - łącznie 150.598,40 zł

Odsetki od należnego powódce odszkodowania sąd na podstawie art. 481 k.c. zasądził od 10 maja 2017 r., czyli od dnia następnego po skutecznym przedstawieniu pozwanemu wezwania do zapłaty w postaci odpisu pozwu. Sąd zważył, iż J. R. uprzednio nie wyzwała do zapłaty w zakresie dochodzonym w niniejszej sprawie tj. utraconego zarobku aż do końca czerwca 2016 r.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Sąd przyznał adwokatowi P. W. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce w kwocie 8.322,05 zł.

Sąd rozstrzygając w tej materii dostrzegł rozbieżność normatywną w zakresie wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w postaci różnych kwot wynikających z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (§ 2 pkt 7 tj. 10800 zł) oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (§ 8 pkt 7 tj. 7200 zł).

Ostatecznie, Sąd podzielając wyrażony w Komentarzu do §1 rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, (A. Partyk, T. Partyk. Lex), przyznał należność dla pełnomocnika powódki w całości na podstawie tego aktu prawnego, jako rozstrzygnięcie korzystniejsze dla tegoż pełnomocnika.

Sąd nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.967,17 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, zarządzając ściąganie tej kwoty z roszczenia zasądzonego w punkcie 1 wyroku w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300) oraz mając na względzie wynik postępowania.

Sąd nakazał pobrać od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.910 zł tytułem zwrotu 41% nieuiszczonego wydatku kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, orzekając w tym zakresie w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300) oraz mając na względzie wynik postępowania.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w części tj. co pkt 1, odnoszącego się do terminu liczenia odsetek od zasądzonej kwoty oraz pkt 2 odnoszącego się do oddalenia powództwa co do kwoty 99.201,60 zł oraz pkt 3, 5 i 6 odnoszących się do rozliczenia kosztów postępowania, zarzucając:

1. naruszenie art. 174 §2 Kodeksu pracy skutkującego błędnym obliczeniem terminu, w którym powódka nabyłaby uprawnienie do nagrody jubileuszowej;
2. naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 442¹ §1 k.c.;
3. naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów dokonanej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego oraz zebranego w sprawie materiału dowodowego, skutkujące błędem w ustaleniach faktycznych dotyczących początku biegu terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego w niniejszym postępowaniu oraz powstania wymagalności roszczenia.

W konkluzji wniosła o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na rzecz powódki kwoty 99.201,60 zł oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego z urzędu powódki w postępowaniu apelacyjnym, które nie zostały uiszczone w całości ani w części. Na kwotę 99.201,60 zł. składa się 12000 zł. tytułem nagrody jubileuszowej oraz 87.201,60 zł. tytułem utraconego zarobku wraz z podatkiem dochodowym.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja jest uzasadniona w części.

Rację ma apelująca, że sąd I instancji błędnie ustalił datę, w której powódka nabyłaby prawo do nagrody jubileuszowej. Powódka pozostawała w stosunku pracy w okresie od 1.02.1978r. do 30.06.2011r. i od 2.07.2011r. do 3.06.2012r., jednakże w okresie od 1.09.2009r. do 31.12.2010r. przebywała na urlopie bezpłatnym (co wynika ze świadectwa pracy k.6). Uprawnienie do nagrody jubileuszowej za 35 lat pracy nabyłaby więc nie w lutym 2013r. ale 1.06.2014r. Zgodnie z treścią art. 174 par. 2 Kodeksu pracy, okres bezpłatnego urlopu wypoczynkowego traktuje się jak przerwę w zatrudnieniu i nie wlicza się go do okresu pracy, od którego zależy uprawnienie do nagrody jubileuszowej.

W tej sytuacji, skoro pozew wniesiony został 19.12.2016r., trzyletni okres przedawnienia, o którym stanowi art. 442¹ par. 2 k.c. nie objął nagrody jubileuszowej. Jak prawidłowo ustalił sąd I instancji, przedawnieniu uległy roszczenia za okres do 18.12.2013r.

Dlatego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c. częściowo zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego na rzecz powódki dalszą kwotę 12000 zł. (tytułem utraconej nagrody jubileuszowej), z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 10 maja 2017r. do dnia zapłaty. Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że ustawowe odsetki za opóźnienie przysługują powódce od dnia następnego po skutecznym przedstawieniu pozwanemu wezwania do zapłaty w postaci odpisu pozwu.

Pozwy wnoszone przez J. R. przeciwko Skarbowi Państwa zwrócone zarządzeniem przewodniczącego wydziału nie wywołały skutków procesowych związanych z wytoczeniem powództwa i nie doprowadziły do opóźnienia pozwanego w spełnieniu świadczenia.

W sprawie IVP 201/14 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Gdańsku pozew o odszkodowanie został doręczony pozwanemu Skarbowi Państwa ale ostatecznie powódka cofnęła powództwo przeciwko w/w pozwanemu, co skutkowało umorzeniem postępowania w tym zakresie (postanowienie z 27.04.2015r. (k.136 akt VI P 2001/14).

Doręczenie pozwanemu odpisu pozwu w sprawie IV P 201/14 nie pociąga za sobą skutku w postaci opóźnienia pozwanego w spełnieniu świadczenia objętego tym pozwem.

Dłużnik popada w opóźnienie jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Zgodnie z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Cofnięcie pozwu należy traktować jako równoznaczne z cofnięciem wezwania dłużnika do zapłaty. Dlatego ustawowe odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego nie należą się powodce od doręczenia pozwanemu odpisu pozwu w sprawie IV P 201/14.

Dalej idąca apelacja powódki nie jest zasadna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Prawidłowe są także rozważania prawne sądu I instancji.

Rację ma ten sąd, że powódka dowiedziała się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia z chwilą opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012r. tj. w dniu 22 listopada 2012r. i od tej daty liczyć należy początek biegu terminu przedawnienia roszczenia o odszkodowanie za utratę wynagrodzenia ze stosunku pracy.

Powódka wywodzi swoje roszczenie z deliktu legislacyjnego wiążąc odpowiedzialność Skarbu Państwa z wydaniem aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją. W przypadku deliktu władzy publicznej podmiotem zobowiązanym do naprawienia szkody jest Skarb Państwa. Z chwilą opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. powódka wiedziała, że art. 103a, który w dniu 01 stycznia 2011 r., na mocy art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 z późn. zm.), został wprowadzony do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227), jest niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Wiedziała zatem, że na skutek deliktu legislacyjnego poniosła szkodę, za którą odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Bez znaczenia jest okoliczność, iż powódka, jak twierdzi, nie wiedziała jaką jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa wskazać jako odpowiedzialną za szkodę. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa nie mają samodzielnej osobowości prawnej. W sytuacji gdy stroną procesu jest Skarb Państwa, sąd ma obowiązek zapewnić z urzędu jego prawidłową reprezentację i prawidłowe określenie statio fisci. Po jej ustaleniu właściwą jednostką organizacyjną należy wezwać do udziału w sprawie w miejsce lub obok dotychczasowej jednostki organizacyjnej. Jednostką organizacyjną, która nie jest właściwym reprezentantem Skarbu Państwa, sąd zwalnia z udziału w sprawie. Czynności te dokonywane są w płaszczyźnie właściwej reprezentacji, a więc na podstawie art. 67 § 2 k.p.c.

Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że termin przedawnienia roszczeń powódki o zapłatę utraconego wynagrodzenia rozpoczął swój bieg w innej dacie niż 22.11.2012r., dlatego prawidłowe jest stanowisko sądu I instancji, że roszczenie o wynagrodzenie uległo przedawnieniu za okres od lipca 2012r. do 18.12.2013r.

Częściowa zmiana zaskarżonego wyroku pociągnęła za sobą zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Powódka wygrała w I instancji w 63,94% (żądała 254300 zł otrzymała 162.598,40 zł), zatem pozwany powinien ponieść koszty procesu w 63,94% a powódka w 36,06%. Pozwany powinien zwrócić powodce koszty procesu w wysokości 383,64 zł (tj. 63,94% uiszczonej przez nią opłaty od pozwu w kwocie 600 zł. o czym sąd Apelacyjny orzekł zmieniając punkt trzeci zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie piątym i nakazał pobrać od powódki tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu kwotę 3985,03 zł albowiem powódka powinna ponieść tę opłatę w wysokości 36,06%, opłata należna od pozwu wynosi zaś 12.715 zł. a powódka uiściła już 600 zł.

W konsekwencji zmiany zaskarżonego wyroku pozwany powinien ponieść wydatki w wysokości 63,94%, dlatego zmianie uległ punkt szósty zaskarżonego wyroku w ten sposób, że kwotę 4910 zł zastąpiono kwotą 5321,12 zł., co stanowi 63,94% kwoty 8322,05 zł wypłaconej adwokatowi P. W. tytułem pomocy prawnej świadczonej powódce z urzędu.

O kosztach postępowania za II instancję Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c. obciążając nimi strony stosownie do wyniku procesu. W postępowaniu apelacyjnym powódka wygrała 12,09% (domagała się kwoty 99202 zł a otrzymała 12000 zł). Pozwany wygrał w 87,91%. Powódka winna zatem ponieść koszty zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w 87,91%. tj. w kwocie 3.560,35 zł, przy przyjęciu, że wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w II instancji wynosi 4050 zł,

Tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji nakazano ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki kwotę 3861,21 zł tj. 87,91% opłaty od apelacji wynoszącej 4961 zł. z uwzględnieniem iż powódka uiściła już 500 zł. Rozstrzygnięcie zapadło na podstawie art.113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Apelacyjny przyznał pełnomocnikowi ustanowionemu dla powódki z urzędu- adwokatowi P. W. wynagrodzenie w kwocie 2700 zł plus VAT na podstawie par. 8 pkt 6 w zw. z par. 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3.10.2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (j. t. Dz. u. z 2019r. poz. 18).

Elżbieta Wiatrzyk -Wojciechowska Bogdan Świerczakowski Ewa Kaniok